

ИСТОРИЯ
на
АЯЗМОТО
въ гр. СТ.ЗАГОРА

Изъ едно писмо на Блаженопочившия
Митрополитъ Методи Кусевичъ

.... април, 1917 год.

120200000531

Стара-Загора,
Печатница „ХУДОЖНИКЪ“

1942.

.....

Когато презъ 1894 година дойдохъ въ гр. Ст.-Загора, за управляющи на епархията, намѣрихъ северната частъ на града заобиколена отъ голи хълмове, склонове отъ Срѣдна гора. Най-близкия хълмъ, който висеше надъ града, подъ названиее „*ахмакъ баиръ*“ (глупавъ хълмъ), бѣше най-грозния. Освенъ голотата, безъ всѣкаква разтителность, каквито бѣха всичкитѣ баири, той „Ахмака“ бѣше най-грозния, разкопанъ, издълбанъ, съ трапища и купища отъ камъни, кариири. Цѣлиятъ баиръ канаристъ—безъ прѣстъ. Лѣтно време Ст.-Загорскитѣ горещини се увеличаваха многократно отъ напичането на този каманистъ баиръ. Не се живѣеше въ града. Виреяха милиарди микроскопически остри мухички.

Известно е, че климатическитѣ условия влияятъ върху психоморалното настроение на гражданитъ. Както чрезмерния студъ, така сжщо и непоносимитѣ горещини разтroyаватъ нервитѣ. Създаватъ у хората настроение на злоба и ожесточение на характеритѣ. Проповедьта и наставленията да бждатъ благи, милостиви, отстъпчиви хората, немогатъ да повлияятъ при лошитѣ климатически условия.

Залесяването на голитѣ баири т. е. устрояването на благоприятни климатически условия, вли-

заше въ грижитѣ на моята проповедническа деятелностъ. Грижата за тая цель се увеличи отъ едно ново обстоятелство.

На въпросния хълмъ имало нѣкога въ древността, „**Аязмо**“. Сѣществувалъ на това мѣсто голѣмъ манастиръ—лавра. Храмовия празникъ на манастиря е въ сѣбота на първата недѣля отъ великитѣ пости на „Тодоровденъ“.

Народа запазилъ преданието на Тодоровденъ, много народъ отъ цѣлия окржгъ, дохождаше и посещаваше баира, гдето нѣкога е билъ манастиря „**Аязмо**“.

Униятския монахъ, Старо-Загорченина българинъ **Ваклидовъ**, много години е живялъ въ гр. Римъ. Ровилъ се въ Ватиканскитѣ библиотеки.

Той издалъ една книжка: Предание за Ст.-Загорското „**Аязмо**“, на **Св. Велико мученика Теодора—Тирона**“. Въ това предание се казва, че въ старо време на върха, на „Аязмото“, гдето сега е шадраванътъ, имало язически храмъ—капище. На тоя баиръ имало грамаденъ лесъ многовѣковенъ. Тая истина се потвърждава отъ единъ надписъ издълбанъ върху една канара на „Аязмото“. Надписътъ съ голѣми букви, колкото яйце е кратъкъ отъ две думи: „**Филотисъ ке асти**“, което значи: „Листъ-лѣсъ“ т. е. мѣсто лесисто-предградие.

Въ времето на Св. Царь Бориса властвувалъ въ Ст.-Загора — Князь *Цолю*. Двореца на княза билъ въ южната страна въ подножието на „*Аязмото*“, въ съседство съ двореца билъ затвора за политически престѣпници и за по интеллигентни пленници. Двореца отъ затвора — дѣлило ги е градина. Въ това време въ затвора имало пленници, родомъ въ Цариградъ. Между тѣхъ имало и мисионери. Князь Цолю ималъ само едно чедо — дъщеря на име Цвѣтана. Последната се почувствувала привързана къмъ пленицитѣ. Тя често ги посещавала та имъ занасяла разни съестни припаси.

На „Аязмото“, подъ параклиса, имало тогава голѣмъ изворъ. Водата на тоя изворъ сега е спаднала въ пехотинскитѣ казарми, които се намиратъ на истокъ въ подножието на хълма „Аязмо“. На мѣстото при стария изворъ на „Аязмото“, е останала отъ водата само една малка частъ.

Цвѣтана, дъщерята на Князь Цолю, единъ день се разболяла отъ тежка болестъ. Князътъ се уплашилъ за сѣдбата на своето едничко чедо. Свикалъ много врачове. Огласилъ, че който изцѣри болната, голѣма награда ще получи. Обадили му, че въ затвора, между пленицитѣ, имало знаменити лѣкари. Той ги повикалъ. Казали му, че могатъ да я изцѣрятъ подъ условието, ако имъ

предостави свободата да направятъ съ нея каквото намѣрятъ за полезно по изцѣренитто ѝ. Той се съгласилъ, та имъ позволилъ.

Като я „огласили“, покрѣстили я въ изворѣтъ на „**Аязмото**“. Като по чудо въ момента на покрѣщението, тя веднага оздравѣла. Нарекли я въ кръщението **Теодора**. Подъ влиянието на това чудо, Князѣтъ Цолю, повѣрвалъ, та и той билъ покрѣстенъ въ сѣщия источникъ на „**Аязмото**“.

Въ сѣщото това време Царь Борисъ се готвѣлъ за приемането на Християнството. Князъ Цолю обадилъ на Кн. Бориса, че той е вече християнинъ. Насърдчилъ го да дерзае въ благого си намѣрение и, че въ тоя пѣтъ на покрѣщението, той е неговъ последователь.

Капището на „**Аязмото**“ се обърнало въ Християнски храмъ. Въ тая мѣстность изникналъ единъ манастиръ, посветенъ на **Светаго велико-мученика, Теодора Тирона**, по името на покрѣстената **Княгиня Теодора**.

Като лавра (първостепенъ манастиръ), тоя манастиръ ималъ свои подведомствени метоси — манастирчетата, по центровѣтъ на околнитѣ гори, развалинитѣ на които и до днесъ стѣрчетъ, подъ названието „Манастирчетата“. (Вероятно се цитира редъ въ разказитѣ на „Борисъ царь“, или други мѣста с това название) (Аси),

Въ време на Славянския съборъ въ София, журналиститѣ и по важнитѣ лица отъ тоя съборъ, между които бѣха и личноститѣ *Гучковъ и Крамаржъ*, посетиха Ст.-Загора. На „Аязмото“ имъ се сложи закуска.

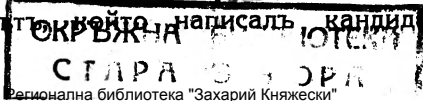
Въ време на тостоветѣ, професорътъ на Петроградската Духовна Академия, покойниятъ *Иванъ Савичъ Палмовъ*, преподавателъ по История на Славянскитѣ народи, държа речъ. Той каза, че като дошелъ въ България, не е говорилъ. Но тукъ, рече на това мѣсто ще говоря.

„Вие не знаете каза, на какво важно и священо мѣсто, ние стоимъ тукъ. Исторически новооткрити данни показватъ, че Св. Царь Борисъ на три пѣти се срещалъ съ Патриархъ *Фотия*, тукъ въ „*Загорието*“, за водене преговори по въпроса за покръщението. Тия отъ голѣма историческа важность срещи, била нарочно устроени съ специалната мисия за покръщението на *Св. Бориса*“

Известно е отъ историята, че воеводитѣ — Князетѣ на Св. Бориса, се съпротивили, замѣст бунтъ противъ неговото намѣрение за покръщението на Българския народъ. Тогава споредъ преданието, както се каза покръстения *Князь Цолу*, отправилъ до Св. Бориса известното послание, съ което като му е обадилъ, че той е вече покръ-

стенъ, насърдчилъ го да извърши покръщението на Българския народъ... Войводитѣ се бунтували противъ намѣрението на Св. Бориса за покръщението. Били враждебно настроени. Единъ само войвода **Князь на „Загориеето“ — Цолю**, поради обстоятелството, че билъ вече по чудо покръстенъ, билъ съмишленикъ на Св. Бориса, по въпроса за покръщението и покровителъ на движението по достиганенето на тая цель — покръщението на Българския народъ. Ето затова Св. Борисъ водилъ преговоритѣ съ Патриархъ Фотия въ **„Загориеето“** подъ охраната на християнина **Князь Цолю**. Разбира се, че Патриархъ Фотия ималъ високъ интересъ, той да покръсти Св. Бориса: Царь подобава да бжде покръстенъ отъ Патриархъ. Значи Св. Борисъ билъ покръстенъ отъ Патриархъ **Фотия**. Где го е покръстилъ?—Естествено—въ свободно мѣсто охранено отъ нападението на възбунтувалитѣ се войводи, именно тамъ гдето сж се водили преговоритѣ — въ **Загориеето**. Ама на кое мѣсто въ **Загориеето?** — Разбира се, че въ чудотворния источникъ на **„Аязмото“**, въ който били покръстени **Княгина Теодора и Князь Цолю**. **Излиза, че Св. Борисъ се покръстилъ на „Аязмото“.**

120200000531
Студентътъ, който написалъ кандидатското

си съчинение при професора Палмовъ на тема: „Покръщението на „Св. Бориса“, Царь Български и неговото културно историческо значение“, е тоя студентъ—Г-нъ Д. Чучулайнъ, българинъ, родомъ отъ Банско, подъ учената титла *„Магистратъ на Богословие и членъ отъ императорския археологически институтъ въ Петроградъ“*.

Отъ историята за покръщението на Св. Бориса и неговото културно историческо значение той — *Чучулайнъ* е издалъ два тома. Сега той гогви едно крупно съчинение за *Св. Климента Охридски*. Третия томъ отъ историята за покръщението на Св. Бориса ще бжде изключително въ доказване съ исторически данни, че *Св. Борисъ*, се покръстилъ въ *Загорието*, а именно на *„Аязмото“*.

Презъ 1895 година при въздигане върху щерната на *„Аязмото“* параклисъ, въ извора на който е билъ покръстенъ Св. Борисъ, се въздига параклисъ, който по внушение е посветенъ на Св. Бориса.

1884 г.

Доцент г-н А. Тодоров
„Кнез Борис.“

ДОПЪЛНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ.

На това място православен храм е бил построен ~~преди~~ ^{преди} покръстването на българите върху старо езическо капище и лечебен извор-Аязмо.

През турското робство както много християнски храмове, така и този е бил разрушаван и изграждан на няколко пъти. Основите на сегашния храм са били положени на 2 май ст.ст. или 15 май н.ст. 1895 година, като основния камък е бил сложен от Управляющия Старо-Загорската епархий Величкий Епископ Методий Кусевич - в деня на св. Равноапостол "св. Цар Борис".

През времето на Митрополит Павел между 1923-33 година са пристроени северната и южна нисши, а на 26 ноември 1933 година Митрополит Павел е осветил храма.

Сегашната изография на храма е извършена през 1944 година по настояването на Старс Загорския Митрополит Климент от художника Николай Ростосвев. Стилът е византийски - имитация на мозайка. Иконостаса е дървена резба на Проф. Тодор Христов от София. Той е изработен през 1952 година.

Архитектурно храмът е кръстокуполна базилика.

З. Методиев
май 1960 г.

С окръжно №1531, от 22. IV. 1896 г., Епископ Методий известява, че на параклис на св. Цар Борис взимото наръвава за кредитик иеромонах Ярсени, както и че са дадени с. Рутница - военни и затвора при

Изстрахувана и на
моятата "в. 1800-1810"
"Бирен" во статистичката
слова по илустрациите
на последната 2
мисно № 1823, 215 15.11
1912 г., којто илустрациите
лигандиринг Методи
за патентира илустра
он моятата илустра.
Злато" или ил. Дел
рато е јан илустраци
илустрациите Ригин
Г. Г. Г. Г.

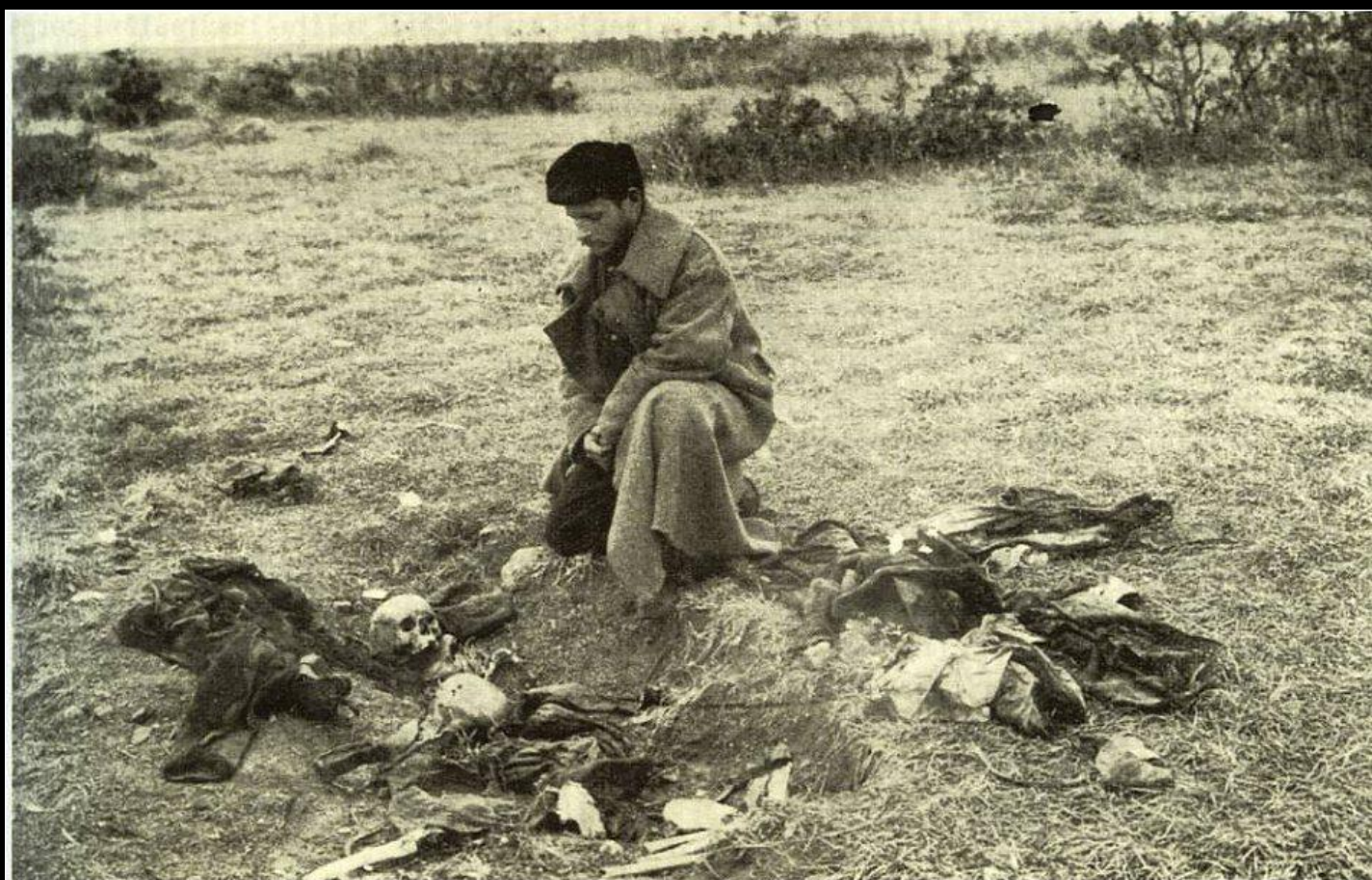
Илустрациите Методи
е мисно, дато на да
расто мисно, а илустра
годиша илустрациите
дефектноста илустра
тиранта илустрациите
моятата илустрациите
илустрациите илустрациите
са илустрациите.

Още стотици книги на дейци родени
в географска област Македония
може да намерите на:

www.strumski.com

Библиотека „Струмски“
е създадена в памет на
загиналите за Родината.

Voivode Dimiter Madjarov before the remains of two comrades in arms killed in the battle of Ferres